

SZABOLCS.

Vegyes tartalmu hetilap.

Megjelenik minden vasárnapon.

(Egyes száma ára 10 kr.)

Kiadó-tulajdonosok: Lukács Ödön és Vitéz Mihály.

Előfizetési árak:

Egyes évre 4 Ft.
Fél évre 2 „
Negyed évre 1 „
Szerkesztői irás és kiadói hivatal,
hová a lap szokott küldetni, a közlések,
közvetlen, vagy közvetve a hirdetések,
s minden felajánlások, iratoknak
a helybeli ref. lelkész lak.

Bérmunkások levelek csak ismert kerek-
ből fogadtatnak el.
A kérelmek nem adnak válasza.

Kiadói hivatal:

Mindegyik példányt az előfizet-
ési, vagy hirdetői díjak
Vitéz Mihály postai ellenérték
Kiszámlázva (postai költségek) tartalmazk.

Hirdetési díjak:

Mindegyik hirdetésnek egy napra
hirdetési díj 5 kr., előzetes díj 4 kr.
Tulajdonosok hirdetések többeszeri be-
kötés, kérvényes felkötések alatt esz-
közlhetik.
Mindegyik hirdetésnek a kiadói
díjak 30 kr.
A nyitóléte minden három hasábnak
garmond-sor díja 20 kr.
Az előfizetők, a hirdetések meg-
számlázásánál, 20%-nyi kedvezmény-
ben részesülnek.

Mennyi legyen tehát az a „minimum?”

A lelkészi és tanítói fizetések legkevesebbjének megállapítása felett fog a felső szabolcsi ref. egyházmegye legközelebbi gyűlésében tanácskozni!

Komoly és fontos kérdés ez, melynek megválaszolásánál sok különböző érdekeket kell figyelembe venni.

Tekintete vendő a nép szegénysége, az egyes egyházközösségek tulterheltsége és csekély száma, az áldozatkészségnek a fagypontra állt süllyedése, s az általánosság vált anyagias irány, mely nem törődik többé semmivel, melyre nézve a vallás áldomák, mint semmivel tett Darwin és a többi uszály hordozója.

Más oldalról ott áll maga a protestantizmus érdeke, melynek, hála a gondviselésnek! most is vannak még lelkes bajnokai, hasztalan igyekeznek a kor megmérgezett szelleme elborítani mindenét. A protestantizmus érdeke, melynek a jelenbeni jogosultságát, és a jövőbezi biztos reményt egyetlen gondolkodó fő sem tagadhatja meg! — Ott áll a népnevelés kifejezhetetlenül nagy fontossága, mely mindennél jobban megköveteli a kitünőt és képzett erőket!

Mindenzen nagy és fontos érdeket ösztönöz, bátorságot érzek, hogy idevágó nézeteimet az alábbiakban kifejthessem.

Nézetem szerint egy a lelki, erkölcsi világrand tökéletesítésével foglalkozó munkának anyagilag oly helyzetben kellene lennie, melyben, menten minden elégtendő, határozottan dicső és magaslatos hivatásának fektethessék! E szempontból tehát, a nélkül, hogy tulságos követelésekkel vádolhatna valaki, bátran merem nyilatítani, hogy egy lelkésznek legalább 1500, egy tanítónak legalább 1000 forint évi jövedelemmel kell bírnia, mint legkevesebbel.

Valaki azt mondhatná: mioknál fogva ohajtok én a lelkésznek több fizetést, mint a tanítónak?

Előre kijelentvén, hogy én egy lelkészes érdeket és képzett tanítót ép úgy becsülök, mintegy lelkiismeretes és képzett lelkészt, a fizetési különbözetet jogosultnak látom 1-ór azért, mert egy lelkésznek 16—20 évig, egy tanítónak

6—7 évig kell küzdenie, tanulnia, hogy ezelőtt érhesen.

2-or. A lelkésznek hivatalához, hogy a kor színvonalán állhasson, évenként könyvekre és lapokra százakat kell költeni, míg a tanító legtöbbször ingyen, az állam, vagy egyház, vagy superintendencia jószívűségéből kapja a szükséges segédkönyveket.

3-or. Egy lelkésztől a társadalmi életterén sokkal nagyobb lényt, áldozatkészséget követelnek, mint egy tanítótól, sőt a lelkésznek, ha valóban hatni akar, az áldozattételekben is elő kell járnia stb.

Mondám imént, hogy a lelkészi fizetésnek minimumát legalább 1500, a tanítót legalább 1000 forintban ohajtanám megállapítani.

Tekintete vendő azonban különösen helyi viszonyainkat, ohajtasomból engedek.

Hanem mielőtt tovább kifejtésem véleményemet, szükségesnek látom megjegyezni, hogy különbséget ohajtok tétetni a városi és falusi belső emberek fizetése között, azon indoknál fogva, hogy város helyen az élelem és ruházat csaknem két anyiba kerül, mint falu helyeken.

Ezek előre bocsátása mellett, mint egyéni véleményemet kijelentem, hogy faluhelyen a lelkésznek évi fizetésével legalább 800, város helyeken legalább 1200 forintot, a tanító részére falu helyeken legalább 600, város helyeken legalább 800 forintot ohajtnék, mint fizetési minimumot megállapítani.

Különben a hivatottak határoznak.

Egy érdekelt

KÖZÜGYEK.

Törökországi levelek.

Társadalmi tanulmányok a magyar életből.
Mutdszar Ben Mohamed kedves barátomnak
Stambulban.

(Folytatás.)

Lehet, sőt kell, életfeltétel az iskolaugyelet jelen szegénységi állapotában is czelnak megfellegetni előbbre vinni; ha annak inkább belétele emelésére fog a súly fektetvén, nem a falak magasságára s ülő helyek milyensé-

gére. De hát ki tehet arról, ha a forma több mint a lényeg? kivált pedig az ülőhely a magyaroknál nagy tiszteletben részesül, mivel szeretnek ülni; illő: hogy a gyermek még kisiskorában megszokja a kényelmes ülőhelyeket, nagy korában lesz mindenükből ülőnk.

Az iskolaugyelettől folyó panaszoknak nincs se vége, se hossza, még a Gyulai-féle Abécés könyvet s a Perthes-féle földabroszt is hallottam vádoltatni. A tanító urak panaszoknál csekély fizetésről — bizony sok helyt igen csekély az — kevés tiszteletről, emancipációról; ezeket mind megozza az élet. Hanem mindezek még csak egyik oldalát mutatják fel a bajnak, hogy a nyomorúság annál zűrösebb legyen, előjönnek a szülők is panaszolni, s így szólanak; tisztelt tanító urak! ha önök oly sok szép dolgokat összeirnak különböző különösen tanrend és módszerekről; Különösök, Nagyságok, Tekintetes, Fő- és altiszteendő urak! vezériféria a tanügynek, összesen százezeren! A mi férfaink közül százezerre megy azoknak a szegény gyermekeknek száma, kik semminemű oktatásban nem részesülnek.

Hogy a magasabb ipart meghódítsák, arra nincs reményünk; az a kereskedelmet halalmak alá vessék, arra sem sok kiltásunk van; az abból is kiltészik, hogy Isten a magyarnak oly erős derakot adott, hogy meg nem hajlik, s ha mozdul, egészen meg kell fordulnia; hanem annyit, mint napszámokos fia, s mint leendő napszámokos, az önk és a mi érdekeink megérdemelnék, hogy legalább annyi iskolai nevelésben részesüljünk, mennyi szükséges arra, hogy értelmes napszámokos váljanak belőlünk.

Ime az olaszok, csehek, a jövedelmesebb kézimunkáikat saját hazáknak elszedik örökül, a vasuti, sőt a magyar korona jószágokban a munkálatoknál, ha alkalmazzunk is, csak olyan munkáknál alkalmaztatunk, melyek értelmet nem, hanem csak baromi erőt igényelnek.

Iparosaink is, nemcsak a gyári ipar által szorítottak, hanem más ajku, más hazájé iparosai által is. Önök kettős haza ellen, mi pedig szegény iparos emberek, egy bűnben létegzünk.

Önök azt mondják: mi nem adunk a magyar mesterembereknek munkát, mert értelmelen, drágán, s rosszul dolgozik, nem ért a munkához, ne tanuljon a mi fejkünkön nyírni. A fontosabb munkákat adják idegen ajku s hazájé iparosoknak falun úgy, mint városban; még a tudományok házat is idegen ajku ember készítette; a mellett nem gondolnak a népiszkolákkal sem, mely a közös mivélődés ügyesítés közfórrása lenne. Hol van hát a nonzeretet önkönl? Erezzük, mi nekünk is van hibánk, rosszul és drágán dolgozunk; az idegen iparosok olcsóbb, jobb munkát végeznek. De ezen bajunk is azon okból ered, mert nekünk iparosoknak két harmadrésünk sem számítani, sem élni való észrel nem bír, iskolai

nevelésünk hiányos. Ha mind a munkát, mind a munkára ügyesítést elveszik önk tőlünk, mi leend akkor a magyariar sorsa? (Zárjuk ki ezt mondva, van ezeknek az iparosoknak némi igazok.)

En egy revolvart akarván kitisztáztatni, kilencz magyar lakatosnak adtam át kitisztítást végett, kik két firtot, sőt egy pár, három firtot kértek a munkáért, több közülök nem mert a munkába fogni, egyik annyit tett, hogy a szerkezetet szét szedte, de összerakáskor a rugót eltörte. En tehát elküldtem Szepesmegyébe, hol az eltört rugóval együtt megcsinálták 25 krért. Az igaz, hogy azt magam is láttam, miszerint ezek a szepességi német mesterlegények nem töltek az estvéket a korcsmában, hanem összeülnek mikor csak lehet, az egyik megtanulni igyekezik a másiktól azt, mit ő nem tud. Tehát ez szerint a munka értéke, s ügyessége teszi a munkát olcsóvá s könnyűvé. Miért nem veszik önk ezen nyomorult állapotnak elejét azzal, hogy bennünk akarattunk ellenére is értelmes ügyes emberek képezzenek?

Nem látjuk önk az idők jeleit, hogy napszámokos úgy mint iparosok, kivált téli időben, bár egészséges s munka tehető emberek, nem szegényelnek kapuban, nadragban, néha tollas kalapokkal, kettésvel, hármással ködülmi a munkás, takarékos emberek ajtaja előtt? mivel az értelmes munkálkodást nem értik, hogy az tartsa el őket. Nem hallják, nem látják önk, hogy kapa kasza kerülő napszámokos, összeverik magokat, bujdoskolnak a mezőben csapatonként, keresetnek tekintik nappal, ha megéheznek bemenni a falvákba kérsi, s ha nem kapnak, erővel venni el azt, mire szükségük van? sőtét éjeken pedig boszszu tudományt, hitet, törvény ismeretet, munkaugyeséget adni ellejeztette? Ne csak feltétkintenek önk, nézzenek le lábuk alá is, a társadalom melyébe, a mi gyönyörű tisztáskai, a mi salak hártásuk el, s közöserével regenerálják a társadalmat.

Önöknek, mint a magyar nép intelligentiájának azon nyilatkozata: ne tanuljanak a magyar iparosok az önk fejeken nyírni, hazafiatlanság. A külföldön élvő magyar iparos oly munkát végez, mely diszre válnék bármely nemzet fainak is. Párisban a csin, a kellem, a disz eme fészékben is számot tesznek. Legyenek tehát önk hazafiak, adjanak nevelést, adjanak munkát a magyar iparosnak; önk ezzel tartoznak a magyar iparnak, saját maguknak s a közös hazának.

Az okosabb szülők pedig így panaszoknak: „mi járjuk gyermekeinket iskolába, nem kívánjuk, hogy ok a szerent a sok újabbnál újabb, cifrábbnál cifrább tan- és módszer szerent, melyekkel már a tanító urak lakhelyeinek mestergerendái zúfolásig telve vannak; s millió, még millió pofokának s más állatoknak lakhelyül szolgálják, megtanítassanak mint Harlekin, mechanizem befogni s ki-

TÁRCZA.

Szüretlen.

(Beregzász, oct. 19. 1875.)

Hegytetőről nézem a világot!...
Vagy nem is azt!... Elhézek felette,
Mint elnéz a mult felett, ki annak
Toviseit régen elfeledte.

Fel, magasba nem jut fel a lárma,
Kalmár zajod hétköznapi élet!
Hol a jellem alkuba bocsávta,
S ócska lomként eladó a lélek.

Jól esik, hogy köd borong a völgyön,
Legalább elfedi a vidéket!...
S nem kell látnom hazákat!... Tehát nem:
Fehér házban fekete inséget!

Lent a nyüzsgő, álcázos világbán,
Hogy hujjong a kétszínű alázat!...
Láttára a tiszta szív bezárul,
S a jobb vércnek minden csejje lázad.

Fényes álarcz külső csillogása:
Mig belől a szív parázsa hamvad!...
Rajta! Rajta! „állatok királya!”
Jól takard el azt a fakó hamvat!...

Bizalomnak nincsen most keletje!...
Tiszta szíved ajiatját bezárjad!
Mert különben érzelmevirágra
Hídeg őszi szellőtől leszarád.

Bár én is bezártam volna régen,
Mig családám nem veré bilincsbe,
Mig az önzés hitvány tolvajától,
Meg volt óva, drága én! drága kínese!

... Oh de itt e kemény téli kérget
Kebelemről olvadozni érzem!...
Mint tavaszunk sugarán az élet,
Magam is felijulok egészen.

Mint ok nélkül elzártott lakói
Melyen ássott fekete börtönnek!
Lázás kéjje, öröm ébredéssel,
Érzelmeim mind szababba törnek!

Számá: mint a méhraj!... Szárnyalása:
Mint sólyomnak büszke fönlengése!
Tünde szárnyal csillagokhoz! törnek...
És közülök egy se szédül még se!...

Messze!... Messze!... Hozzatok ma kedvet!
Délvidékről zöledt és madáralt!
Forró földről tüzes napsgárral, és
Szép keletről bájos ifju hajnal!...

Hadd nevessem a mogorva ősz itt!...
Sáppadt arczán fessetek virágot!

Hadd borítsa üde zöld az erdőt!
Friss pázsit a tarlott pusztaságot!

Még se mentek?.. Ti csak itt zsigongtok?..
— Ertem a mért elreplülni kétek!...
Hiszen itt van a tavasz hazája!
S otthonja az ifju ébredésnek!...

Tűzsugárok bájos női szemben,
Mint én lát forró táj viránya!...
És tavasz nap, melyelőt a barátság
Bizalomnak kelyélt kítárja!...

És dal is van! Egyszerű, de mégis
Szívhez szóló!... Melyet a természet
Gyermekének szívében az érzés!
Az őszinte érzés hovenyészett!...

Szólószedő ifjak és leányok
Zengék e dalt!... Ne kérd hol tanulták!...
Ki árulná el a fűj, édes
Szerelmek feltve örözt titkát?

Halgatom ez édes dalt sokáig,
Hogy a hegyről szeliden aláfolj,
S megmozdul egy ismeretlen érzés
Kebelemben töle olykor, olykor!...

Vizsgálom ez ismeretlen érzést!...
S mig fülembe csengenek e hangok
A természet bájos énekeiből!
Eltanulok egy-két tiszta hógot!...

Egy család története.

(Regényes korrajz.)

II-ik kötet.

V. RÉSZ.

Az özvegy és az ó árvák.

(Folytatás.)

Jenő mig testileg hitte elveszettnek öcséjét, addig csak a művészt vesztette el benne! Azonban vesztésének ez is elég! Ezen esemény újabb csapásként hatott kedélyére, de egyszersmind kétszeres erővel hatott ré abban a tekintetben, hogy küzdeje fel magát.

Tanulási pályája véget ért! Aztán nem-sokára, nem mindennapi szerencsével egy felvő kiáplankodás után elérte célját, pappá lett. Istenben boldogult Tornay uran négy gyermeke közül csak ez egyben érte el célját.

Az önállóságának sajátságos hatása van egy sok küzdelemen keresztül ment kedélyre nézve! A régi eszményképek, melyeket az élet viharai sok ideig aludni küldenek, kétszeres erővel élednek fel!

Igy történt ez Jenővel is! Lelkiben az ifjúság ábrándos napjaiban született ideal, mely évek hosszu során keresztül halgatott, kez-

perék távezők feljöttek már Gyiresig, midőn a víz megtagadta a további engedelmességét. A két hüvely mély sáros habareket nem fogta az evező. A ladikot kivontatva kocsi alá nek ekkor a derék ifjak s fél 8 órára csakugyan beérkeztek Nagyváradra. Baranyi és Ribianszy urak pompáson néznek ki, két gyapot ingükkal, s napsütötte meztelen nyakkal. Nem voltak kifáradva.

— **Európa** államadósága. Az európai államok összes adósága volt 1705-ben 7 és fél milliárd frank, 1789-ben 12 milliárd és 800 millió, 1820-ban 37 milliárd 500 frank, 1847-ben 42 milliárd, 1874-ben 86 milliárd s 354 millió frank.

Poroszországban 937 országos gazdasági egylet van, 114.600 taggal. És mi magyarok mégis a poroszokat hiszünk majmolhatni!!

— **A közadók kezeléséről** szóló törvényjavaslat, melyet Széll pénzügyminiszter a képviselőház elé terjesztett, négy forrásból áll. Az első rész azon hatóságokról szól, melyek a közigazgatási adóügyekben közvetítik. E hatóságok élen a törvényhatóságok székhelyén kivérendő adófelügyelő áll. — A második rész az egyes adók kezeléséről, könyveléséről, nyilvántartásáról, beintetéséről és elengedéséről, a harmadik rész az egyes és közvetett adók, illetékek stb. végrehajtás utján való behajtásáról, a negyedik rész a közadók biztosításáról szól. A javaslathoz terjedelmes indokolás van mellékelve.

Üzleti értesítés.
A nyiregyházi terménycsarnoknál nov. hó G-án bejegyzett terményárak.

Piaci ár.	Kereskedési ár.
Rozs 00—00 fontos 3.00—3.05	100 korbólól kezdve 3.10—3.15
75—80 " "	
70—80 " "	
80—80 " "	
Buza 3.65—3.70	3.85—4.00
84—89 1/2 " "	1.65—1.70
Árpa —72 " "	2.10—2.15
Zab 1.65—1.70	
Tengeri 1.65—1.70	1.95—2.00
89 1/2 " "	
Köles 1.50—1.60	
Bab, tiszta fehér 3.25—3.50	
Balkány 0.00—0.00	
Káposztárcsapa 0.00—0.00	
Lenmag 0.00—0.00	
Komborka 0.00—0.00	
Ívendermag 0.00—0.00	
Mák 0.00—0.00	
Napraforgó olaj 0.00—0.00	
Szesz 1/2 itze 15—	00.00—00.00 14

Szerkesztői posta.
P. A. urnak Gyulaházán. Közreműködését örömmel vesszük, a lapot küldjük. A nevelési cikket várjuk. **P. Gy. Sarospatak.** E dalok már le vannak fordítva. Talán eredetit? vagy még fordítatlant! **G. P. urnak Eperjeske.** Údv és áldás kívánást!
Felelős szerkesztő: **LUKÁCS ÖDÖN.**
Péntárnok: **VÍTEZ MIHALY.**

Nyilttér.
Óvás.

Aldírott kényszerítve érzem magamat nyilvánosan figyelmeztetni mindenkit, hogy **Hvezda Gyulának**, bármily valószínűnek tetsző ürrüg alatt nevenben kért pénzt vagy egyéb értékes tárgyat által ne adjon, miután én fentebbelivel semmiféle összeköttetésbe nem vagyok s értefe fizetést teljesíteni bármily csekély összeg erejéig sem fogok.

Kelt N.-Kálló, nov. 10-én 1875.

Hvezda Károly,
gyógyyszerész.

Hirdetmény.

A kemecei regálejog 1876. april 24-től számított három évre bérbeadása folyó évi november hó 7-kén meg nem

örténnetvén, e végett újabb határidőül f. évi december 12-nek d. e. 10 órája tűzettek ki. — Kikáltási ár 2000 forint, — a bérleti ohajtók 10 % bánompénzzel jelenjenek meg a feltételek addig is alulírott nál bármikor megtekinthetők.

Krasznay Péter,
földesuri megbízott.

Örökáron vagy haszonbérbe adandó puszta-símai birtok.

A Símai pusztán Almási Kovács Roza kisasasszony 100 hold birtoka, örök áron el- vagy haszonbérbe azonnal kiadandó: a vállalkozó akár személyesen, akár bérmentes levélben értekezhetik a feltételek iránt akár czimzett tulajdonos nővel — lakik Budapesten staczióuteza 8-dik szám, akár sógorával Miskolezy Ábrahámmal Tisza-Igaron, posta állomás Hevesmegye.

Miskolezy Ábrahám.

H I R D E T É S E K :

Neuschestrasse 20. az. Boroszló. Neuschestrasse 20.

Mindenféle állomást keresők
elhelyezést kapnak
bel- és külföldön ugy rögtön, mint később

A „NORDSTERN“
központi tudakozó intézetben
Boroszlóban. (7—10)

Tudakozódhatni térti bélyeggel ellátott levélben.

Allomást adóknak szabad koszt.

Megjelent és kapható!

A debreczeni
könyv-, kő-műnyomda s kártyagyári részvénytársulatnál
megjelent és kapható

A MÉTER RENDSZERT TÁRGYAZÓ
négy fali táblázat.

E táblázatok közül 3 db elkülönítőleg a hossz-, súly- s kőb-méreteket mutatja kellő magyarázati szöveggel; — a negyedik táblázat pedig az általános rovatos kiszámítással foglalkozik.

Főelőnye a táblázatoknak abban áll, hogy használatuk semmi előleges tanulmányt nem igényel s bárki is számítás nélkül régi mértékeket újban, újakat régieben azonnal kifejezni képes.

Ára a négy táblázatnak 1 frt 60 kr.

Az igazgatóság.

Megjelent és kapható!

A DEBRECZENI
könyv, kőműnyomda s kártyagyári
részvénytársulat
KÖNYV- KŐ- és MŰNYOMDÁJA.
ajánkozik
mindennemű nyomtatványok

jutányos áronk
gyors és pontos
elkészítésére.

Üzlethelyiség, — hová a megrendelések intézése keretük, — főpiacz, a reform. nagytemplom mellett.

Ugyanott kapható az 1876-ik évre szóló
NAGY FALI NAPTÁR,
mely a rendes naptári részekon kívül a méter-mérték népszerű táblázatos átszámítását is tartalmazza.
Ára 40 kr.

Üzlethelyiség: főpiacz, 27. NAGY Károly ur. házában.

27 27 27

Ujjonnan érkezett árucikkkek
a 27 krajezáros
első bécsi
KARTONFESTŐ GYÁRI-RAKTÁRBAN.
Helyiség: a nagydebreczeni utczán levő Kerekréty-féle új házban. Találhatók különféle cikkek, melyeknek minősége- s szilárdságától mindenkor kezeskedünk, egyenlő árban

27 kr. jával
válogatva darab, rőf- és páronként kaphatók.

Különös tudomásul
Legujjabban Bécsből érkezett legfinomabb divatosabb, ószi s egyéb kelméinket ajánlhatjuk.

Tessék meggyőződni személyesen.
Ez üzlet választékban még a bécsi bazárokat is túl haladja!
Szívos pártolást kérve, maradunk teljes tisztelettel.
bécsi első
kartonfestő gyári raktár
(33—7) Nyiregyházán, nagydebreczeni utca, Kerekréty-féle új házban.

27 27 27